

Dosarul nr. 2ra-1233/2020

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (jud. A. Roșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, E. Bejenaru, A. Ciobanu)

DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Elena Cobzac
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, împotriva Irinei Luțișina și Mircea Nichiforeac cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Irina Luțișina și cererea de alăturare la apel depusă de Mircea Nichiforeac, a fost casată hotărârea din 23 februarie 2018 și hotărârea suplimentară din 27 februarie 2018 ale Judecătoriai Bălți, sediul central și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 03 aprilie 2017 Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Irinei Luțișina și Mircea Nichiforeac cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au invocat că prin sentința din 11 iulie 2013 a Judecătoriai mun. Bălți, menținută prin decizia din 27 noiembrie 2013 a Curții de Apel Bălți și decizia din 09 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, Mircea Nichiforeac a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 335 alin. (2), 361 alin. (2) lit. b), d), 196 alin. (4) Cod penal, iar Irina Luțișina a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b), d), 196 alin. (4) Cod penal.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără examinare urmând ca părțile vătămate să se adreseze în ordine civilă.

Astfel, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă s-a constatat că Mircea Nichiforeac, activând ca notar privat, împreună cu Irina Luțișina au confecționat ilegal declarațiile, prin care din numele lui Stanislav Panicerschii, Clarei Panicerschii și Annei Panicerschii a fost împuternicit Nicolai Panicerschii să înstrăineze apartamentul xxxxxxx, precum și contractul de vânzare-cumpărare nr. 5030, prin care din numele vânzătorului Nicolae Panicerschii i-a vândut pârâtei Irina Luțișina apartamentul menționat.

La o dată nestabilită, pârâtul Mircea Nichiforeac a efectuat rectificare în contractul de vânzare-cumpărare nr. 5030, schimbând numărul blocului locativ din xxxxx în xxxxx, fapt înregistrat ulterior în Registrul bunurilor imobile.

În așa mod, prin acțiuni de vinovăție ale pârâților, reclamantii au fost deposedați de apartamentul xxxxxxx, fiindu-le cauzat un prejudiciu material.

Prejudiciul material cauzat și reținut de către instanța de judecată prin sentință irevocabilă este de 469651 de lei, care și necesită a fie încasat în folosul lor.

Au obiectat că prin acțiunile criminale ale pârâților, le-au fost cauzate suferințe psihice legate de deposedarea ilegală de spațiu locativ, dâșii pe parcursul anilor veneau în mun. Bălți și nu puteau înnopta în apartamentul deținut legal, fiind nevoiți să locuiască în hotel, la cunoscuți, toate aceste incomodități au adus suferințe psihice, pe care le apreciază în sumă de 25000 de lei pentru fiecare, iar în total 100000 de lei.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1398, 1414, 1428 Cod civil, art. 85 alin. (1) CPC.

Au solicitat reclamantii admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar din contul lui Mircea Nichiforeac și Irinei Luțișina în beneficiul lor a sumei de 469651 de lei cu titlu de prejudiciu material și încasarea sumei de 100000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central, acțiunea a fost admisă. A fost încasat în mod solidar de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clarei Panicerschii și Annei Panicerschii prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 469651 de lei și prejudiciul moral în sumă de 40000 de lei, câte 10000 de lei pentru fiecare.

Prin hotărârea suplimentară din 27 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central, au fost încasate în mod solidar de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în contul statului cheltuielile suportate de instanța de judecată compuse din taxa de stat de care reclamantii au fost scutiți în sumă de 14189,53 de lei.

La 23 martie 2018 și ulterior la 20 iunie 2018, Irina Luțișina, reprezentată de avocatul Iurie Chirica, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe din 23 februarie 2018 și hotărârii suplimentare din 27 februarie 2018, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii și hotărârii suplimentare ale primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată și tardivă.

La 18 ianuarie 2019 Mircea Nichiforeac a depus cerere de alăturare la apel în temeiul art. 361 CPC, solicitând admiterea cererii de alăturare la apel și a cererii de apel declarate de Irina Luțișina, casarea hotărârii primei instanțe din 23 februarie 2018 și hotărârii suplimentare din 27 februarie 2018 cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiate și tardive.

Prin decizia din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă cererea de apel depusă de Irina Luțișina, reprezentată de avocatul Iurie Chirica, și cererea de alăturare la apel depusă de Mircea Nichiforeac, casată integral hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central și hotărârea suplimentară din 27 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind tardivă.

La 17 iulie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor au declarat recurs împotriva deciziei din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul central și a hotărârii suplimentare din 27 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul central.

Prin decizia din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, a fost casată integral decizia din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți pentru judecarea apelului în fond, de un alt complet de judecători.

Prin decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Irina Luțișina și cererea de alăturare la apel depusă de Mircea Nichiforeac, a fost casată hotărârea din 23 februarie 2018 și hotărârea suplimentară din 27 februarie 2018 ale Judecătoriei Bălți, sediul central și a fost emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial și a fost încasată de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Stanislav Panicerschii prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în sumă a câte 2000 de lei de la fiecare. În rest, acțiunea depusă de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, împotriva Irinei Luțișina și Mircea Nichiforeac cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 09 iulie 2020 Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii și hotărârii suplimentare ale primei instanțe.

În motivarea recursului au indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată, ilegală și fără suport juridic deoarece la emiterea acesteia a încălcat normele de drept material și a aplicat eronat legea. Au considerat că instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 14 alin. (1), 1398, 1422, 1423 Codul civil, în redacția legii în vigoare pînă la 01 martie 2003, precum și art. 123 CPC.

Au mai indicat că, instanțele de judecată în cadrul unui proces penal irevocabil, au stabilit prejudiciul material în sumă de 469.651 de lei și cine a suferit în rezultatul prejudicierii: Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii. Aceste constatări a instanței de judecată în cadrul procesului penal au valoarea lucrului judecat și nu pot fi contestate într-un alt proces.

Astfel, au invocat că instanța de apel la adoptarea hotărârii recurate a neglijat în totalmente prevederile art. 123 CPC, or a desființat sentința irevocabilă a unui proces penal, reținând că cerințele reclamantilor referitor la încasarea prejudiciului material în sumă de 469.651 de lei și moral în sumă de 100000 de lei poartă un caracter neîntemeiat, iar Annei Panicerschii, Clarei Panicerschii și lui Nicolai Panicerschii nu le-a fost cauzat careva prejudiciu, deoarece ei nu au fost recunoscuți ca părți vătămate.

Constatările instanței de apel precum că prin decizia din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost încasată deja contravaloarea bunului de care au fost depozedați reclamantii, este o constatare greșită, or, prin decizia enunțată a fost încasată de la Irina Luțișina suma de 4125 de dolari SUA cu titlu de prestație și nu de prejudiciu material, fapt stabilit printr-o sentință penală irevocabilă.

Instanța de apel vădit greșit a intervenit în sentința penală irevocabilă și la capitolul constatarea persoanelor prejudiciate, or în conformitate cu prevederile art. 61, 219, 220 CPP, prejudiciul cauzat prin infracțiune se recuperează prin acțiune civilă depusă de partea civilă și nu de partea vătămată, acționând prin procură și reprezentând interesele lui Nicolai Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii.

Au indicat că este de neînțeles decizia instanței de apel referitor la mărimea compensației cu titlu de prejudiciu moral în sumă de 2000 de lei, or, cel vinovat de un prejudiciu material în sumă de 469.651 de lei urmează în așa sumă să ducă răspundere morală fără a ține cont de statutul social al persoanelor vătămate și de circumstanțele cauzării prejudiciului.

Prin notificarea din 28 iulie 2020, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimaților copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. La 01 august 2020 Mircea Nichiforeac a recepționat recursul declarat, dar nu s-a folosit de dreptul de a depune referință.

La 15 septembrie 2020 Irina Luțișina, reprezentată de avocatul Iurie Chirica, a depus referință, prin care a solicitat ca recursul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2020 a fost expediată părților la 25 martie 2020, dar la actele cauzei lipsesc date prin care s-ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți.

Astfel, recursul declarat la 09 iulie 2020, prin intermediul oficiului poștal, de către Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 30 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel și parțial hotărârea primei instanțe în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte de a emite o nouă hotărâre de admitere parțială a pretenției date, în rest hotărârea primei instanțe urmează a fi menținută din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că, Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii au depus cerere de chemare în judecată, prin care au solicitat încasarea în mod solidar de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac a sumei de 469 651 de lei cu titlu de prejudiciu material și încasarea sumei în mărime de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond a ajuns la concluzia admiterii acțiunii depuse de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, fiind încasată în mod solidar de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 469 651 de lei și prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 40 000 de lei.

Totodată, prima instanță prin hotărârea suplimentară din 27 februarie 2018 a încasat în mod solidar de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul statului cheltuielile suportate de instanța de judecată compuse din taxa de stat de care reclamanții au fost scutiți în sumă de 14 189,53 de lei.

În susținerea opiniei sale, prima instanță a constatat că potrivit sentinței Judecătoriei Bălți din 11 iulie 2013 de condamnare a lui Mircea Nichiforeac și a

Irinei Luțișina s-a stabilit că ultimii prin infracțiune au deposedat familia Panicerschii de apartamentul ce le aparține cu drept de proprietate privată, cauzându-le astfel un prejudiciu în sumă de 469 951 de lei.

A mai stabilit prima instanță, reieșind din natura dreptului lezată, caracterul și gravitatea suferințelor suportate de reclamantii în urma infracțiunii comise de pârâți, de a încasa în mod solidar de la pârâți în beneficiul reclamantilor prejudiciul moral în mărime de 40000 de lei, câte 10 000 de lei pentru fiecare.

Instanța de apel judecând cauza în ordine de apel a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, fiind încasat de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Stanislav Panicerschii prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de a câte 2000 de lei de la fiecare. În rest acțiunea a respins-o ca fiind neîntemeiată.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a concluzionat că prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2017 a fost admis apelul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii cu emiterea unei noi hotărâri prin care a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare nr. 5030, încheiat la 04 octombrie 2002 a xxxxxx, încheiat între Irina Luțișina în calitate de cumpărător și Nicolai Panicerschii în calitate de vânzător cu încasarea de la Irina Luțișina în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii a sumei de 4 125 dolari SUA, cu titlu de prestație sau echivalentul în lei moldovenești la momentul executării.

Astfel, a considerat instanța de apel că instanțele de judecată s-au pronunțat asupra cerinței de reparare a prejudiciului material, iar suma încasată prin decizia din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți constituie prejudiciul material cauzat prin infracțiune, motiv din care a fost respinsă pretenția înaintată în cauza dată cu privire la încasarea sumei de 469 651 de lei.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral prin infracțiune, instanța de apel a conchis că acest prejudiciu urmează a fi reparat doar lui Stanislav Panicerschii, care a fost recunoscut unica parte vătămată în cauza penală, încasând în acest sens de la Irina Luțișina și Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Stanislav Panicerschii a câte 2000 de lei de la fiecare, estimată ca sumă rezonabilă și deplin obiectivă la situația dată.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor administrate la actele pricinii.

De asemenea, Colegiul lărgit consideră că prima instanță corect s-a pronunțat asupra pretenției cu privire la prejudiciul material și în această parte a emis o concluzie legală, însă în partea încasării prejudiciului moral, prima instanță a interpretat eronat normele de drept material reieșind din următoarele.

Conform art. 14 alin. (1) și (2) Codul civil, în vigoare pînă la 01 martie 2019, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea

sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Iar, conform art. 1398 alin. (1) Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 1416 alin. (1) și (2) Codul civil, în vigoare pînă la 01 martie 2019, instanța de judecată stabilește felul despăgubirii în funcție de circumstanțe. Ea va lua hotărîre diferită de cererea păgubitului numai din motive întemeiate.

Instanța de judecată, adoptînd hotărîre cu privire la reparația prejudiciului, obligă autorul prejudiciului să pună la dispoziție un bun de același gen și de aceeași calitate, să repare bunul pe care l-a deteriorat ori să compenseze integral prin echivalent bănesc prejudiciul cauzat.

Conform art. 1422 alin. (1) Codul civil, în vigoare pînă la 01 martie 2019, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, în vigoare pînă la 01 martie 2019, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Din actele cauzei rezultă că, potrivit sentinței Judecătoriei Bălți din 11 iulie 2013 a fost stabilită vina lui Mircea Nichiforeac în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(2), 361 alin.(2) lit. b), d) și 196 alin.(4) Cod penal. Irina Luțișina a fost recunoscută vinovată în săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art.361 alin.(2) lit. b), d) și 196 alin.(4) Cod penal.

Conform sentinței de condamnare a fost stabilit că, în urma acțiunilor notarului privat Mircea Nichiforeac și pîrîtei Irina Luțișina, au fost confecționate ilegal declarațiile, prin care din numele lui Nicolai Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii a fost împuternicit Stanislav Panicerschii să înstrăineze apartamentul xxxxxx, precum și contractul de vînzare-cumpărare prin care din numele vînzătorului Nicolai Panicerschii i-a vîndut pîrîtei Irina Luțișina apartamentul xxxxxx. La o dată nestabilită pîrîtul Mircea Nichiforeac a efectuat rectificare în contractul de vînzare- cumpărare nr.5030, schimbînd numărul blocului locativ din „xxxxx” în „xxxxx”, fapt înregistrat ulterior în Registrul bunurilor imobile din Oficiul Teritorial Bălți (f.d.5-11), fapte ce ulterior au dus, prin înșelăciune, la ocuparea de către Irina Luțișina, în întregime, fără drept, a imobilului menționat și la încălcarea a dreptului de proprietate garantat de Constituția Republicii Moldova cetățenilor Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, prin care ultimilor le- au cauzate daune materiale în proporții deosebit de mari în sumă totală de 469 951 de lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 noiembrie 2013 și decizia Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2014, sentința judecătoreiei Bălți din 11 iulie 2013 a fost menținută (f.d.-12-17).

Astfel, prin acțiunile ilegale ale pîrîților, reclamanții au fost deposedați de apartamentul lor xxxxxx, astfel fiindu-le cauzate daune materiale în sumă de 469 951 de lei. Conform sentinței respective, acțiunea civilă a fost lăsată pentru examinare în instanța de judecată de drept civil.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit constată legătura de cauzalitate dintre faptul producerii prejudiciului material din cauza deposedării reclamanților/recurenți de locuință și stabilirii vinovăției a pîrîților/intimați Mircea Nichiforeac și Irina Luțișina conform probelor anexate la materialele cauzei. Așadar, Mircea Nichiforeac și Irina Luțișina urmează să răspundă pentru prejudiciu cauzat de daune prin infracțiune.

Reieșind din situația de fapt stabilită și conform normelor de drept material aplicabile cazului dat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că temeinic și legal prima instanță a admis pretenția reclamanților/recurenți cu privire la repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune estimat la suma de 469 651 de lei, ce constituie costul bunului imobil care aparține reclamanților cu drept de proprietate.

Astfel, dreptul de proprietate al reclamanților/recurenți este un drept garantat de Constituția Republicii Moldova și art.1 din Primul Protocolul adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional (cauza Bondarenco c. Moldovei, hotărîrea din 14 octombrie 2014, cererea nr. 10823/06).

În acest sens, Colegiul lărgit consideră greșită concluzia instanței de apel, precum că prejudiciul cauzat reclamanților nu este cel în suma solicitată de 469 651 de lei, ci este în sumă de 4125 de dolari SUA, încasat deja prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2017 cu titlu de prestație, or la caz prin sentința irevocabilă a Judecătoreiei Bălți din 11 iulie 2013 a fost stabilit proporțiile daunelor materiale ca deosebit de mari și anume în mărime de 469 651 de lei, ceea ce la caz și constituie prejudiciul material cauzat recurenților/reclamanți din vina intimaților/pîrîți.

Totodată, instanța de recurs consideră soluția primei instanțe cu privire la admiterea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Din actele dosarului rezultă cu certitudine că lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii prin activitatea infracțională a lui Mircea Nichiforeac și Irina Luțișina, care a dus la încălcarea dreptului de proprietate a reclamanților le-a fost cauzat și un prejudiciu moral, întrucît au suportat unele suferințe morale în urma deposedării de unica lor locuință și cauzat un disconfort legat de imposibilitatea locuirii în apartamentul propriu, fiind nevoiți să înnopteze la cunoscuți și hoteluri. Aceste suferințe psihice provocate, urmează a fi compensate prin acordarea unor despăgubiri morale.

Totodată, instanța de recurs reiterează că, în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Astfel, ținând cont de natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, prima instanță just a ajuns la concluzia de a acorda reclamanților drept compensație morală suma de 40 000 lei, sumă ce reprezintă o satisfacție suficientă, echitabilă și nicidecum diminuată a prejudiciului moral cauzat în sensul art.41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Însă, prima instanță contrar prevederilor legale ce reglementează acordarea despăgubirilor morale a încasat în mod solidar de la intimați în beneficiul recurenților prejudiciul moral cauzat, ori legislația în vigoare nu prevede răspunderea solidară în cazul cauzării prejudiciului moral de mai multe persoane, prin urmare instanța de recurs consideră necesar de a încasa cu titlu de prejudiciu moral de la Irina Luțișina în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii a câte 5000 de lei pentru fiecare și de la Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii a câte 5000 de lei pentru fiecare. În rest, pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material enunțate, concluzia instanței de apel, prin care a fost încasat de la Irina Luțișina și Micea Nichiforeac doar în beneficiul lui Stanislav Panicerschii, care a fost recunoscută ca parte vătămată în cauza penală, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în sumă de a câte 2000 de lei de la fiecare, or din materialele dosarului rezultă că toată familia Panicerschii a locuit în apartamentul de care au fost deposedați ilegal, astfel fiind întemeiată critica recurenților în sensul că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe argumentele pârîților și pe aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, de a casa integral decizia instanței de apel și parțial hotărârea primei instanțe în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, în rest hotărârea primei instanțe de menținut.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor.

Se casează integral decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți și parțial hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii, reprezentați de avocatul Vadim Gligor, împotriva Irinei Luțișina și Mircea Nichiforeac cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se încasează de la Irina Luțișina în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii cu titlu de prejudiciu moral a câte 5000 (cinci mii) de lei pentru fiecare.

Se încasează de la Mircea Nichiforeac în beneficiul lui Nicolai Panicerschii, Stanislav Panicerschii, Clara Panicerschii și Anna Panicerschii cu titlu de prejudiciu moral a câte 5000 (cinci mii) de lei pentru fiecare. În rest, pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune se respinge ca fiind neîntemeiată.

În rest, hotărârea din 23 februarie 2018 și hotărârea suplimentară din 27 februarie 2020 ale Judecătoriei Bălți, sediul central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Elena Cobzac

Iurie Bejenaru